

www.handicap-studie.nl

handicap
studie +
expertise
centrum

Studeren in
het buitenland.
Ik? Met een functiebeperking

inhoud

- 1. Oriëntatie p3**
- 2. Financiën p5**
- 3. Officiële documenten p7**
- 4. Zorg & Verzekering p8**
- 5. Vervoer p10**
- 6. Adressen en websites p11**
- 7. Ervaringen van studenten p14**

handicap
studie +
expertise
centrum

Deze informatie is bedoeld voor studenten met een functiebeperking die overwegen om een (deel van hun) studie of stage in het buitenland te volgen.

1. Oriëntatie

Als je wilt gaan studeren in het buitenland begin dan het liefst een jaar van tevoren met je voorbereiding. Voor iedere student die naar het buitenland gaat geldt dat er veel bij komt kijken. En als je een functiebeperking hebt, bijvoorbeeld psychische problemen, dyslexie of energieproblemen, dan is het extra belangrijk om alles goed geregeld te krijgen.

Bureau buitenland of international office

Ga langs bij het bureau buitenland of international office van je universiteit of hogeschool. Zij kunnen je specifieke informatie geven die bij jouw opleiding past en je met andere studenten die eerder in het buitenland hebben gestudeerd in contact brengen. En vraag of er een contactpersoon voor studeren met een functiebeperking bij de onderwijsinstelling van je keuze is. Bespreek met deze contactpersoon wat je nodig hebt. Neem ook contact op met het studentenplatform voor studenten met een functiebeperking van je eigen onderwijsinstelling voor ervaringen en tips.

Aandachtspunten:

- **Toegankelijkheid en gebruik van de gebouwen**

Als je een fysieke functiebeperking hebt is het van belang om te weten of een gebouw meerdere verdiepingen heeft en of er dan een lift aanwezig is waarvan jij gebruik kunt maken, of dat de lessen in ruimtes op de begane grond kunnen worden gegeven. Ligger de verschillende lesruimtes ver van elkaar verwijderd of zijn jouw lessen in lokalen dicht bij elkaar gepland?

- **Aangepaste huisvesting**

Heb je aangepaste huisvesting nodig, neem dan contact op met een studietoelichtingscoördinator aan de onderwijsinstelling van je keuze en/of met behulp van een bemiddelingsbureau ter plaatse. Een lokale koepelorganisatie kan je vertellen welke bemiddelingsbureaus er zijn en of zij ook tijdelijke aangepaste huisvesting verstrekken. Wanneer je je accommodatie gaat delen met anderen is het wel belangrijk om hen op de hoogte te stellen van je functiebeperking en wat dit voor hen betekent.

- **Beschikbaarheid van dagelijkse ondersteuning, zowel bij de onderwijsinstelling als daarbuiten**

Heb je speciale studiebegeleiding nodig, of iemand die jou helpt met je huishouden of je boodschappen? Of heb je bijvoorbeeld behoefte aan aangepast (digitaal) studiemateriaal? Hoe kan dat eventueel geregeld worden?

- **Toestemming voor geleidehond, zowel bij de onderwijsinstelling als daarbuiten**

Een hond in een studentenwoning is niet altijd toegestaan. Ook in gebouwen van de onderwijsinstelling en in winkels kan het een probleem zijn. Vaak dien je bewijs te kunnen overhandigen (bij voorkeur in de taal van het land) waarin staat dat het een geleidehond is en geen huisdier.

- **Organisaties ter plaatse**

Zoek naar een koepelorganisatie voor mensen met een functiebeperking of een organisatie specifiek voor jouw functiebeperking in het land waar je naartoe gaat. Een dergelijke organisatie kan je doorverwijzen en meer informatie geven over bijvoorbeeld huisvesting, het gebruik van (openbaar) vervoer en andere voorzieningen.

- **Medici**

Zijn er medische specialisten ter plaatse? Waar je terecht kunt als dat nodig is? Of die je behandeling of therapie ter plaatse kunnen voortzetten?

2. Financiën

Erasmus voor studie en stage

Via het bureau buitenland of het international office van je eigen onderwijsinstelling kun je een zogenaamde Erasmusbeurs aanvragen. De Erasmusbeurs is bedoeld als tegemoetkoming in de extra mobiliteitsuitgaven zoals reiskosten, verzekering, eventueel de hogere kosten van levensonderhoud in het gastland en andere bijkomende extra kosten. De Erasmusbeurs is niet bedoeld om de volledige kosten van het buitenlandse studieverblijf te dekken. Aan Erasmus doen alle lidstaten van de Europese Unie mee, plus IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Turkije. De gastinstelling moet uiteraard ook in één van deze landen gevestigd zijn.

Via de Beursopener van Nuffic (www.beursopener.nl) kun je ook andere beurzen en fondsen vinden voor je studie of stage in het buitenland.

Aanvraag aanvullende subsidie

Je kunt ook in aanmerking komen voor aanvullende subsidie bovenop de Erasmusbeurs, wanneer je zonder extra voorzieningen niet in staat bent in het buitenland te studeren of stage te lopen.

De aanvraag voor aanvullende subsidie wordt door je onderwijsinstelling ingediend bij het Nationaal Agentschap (NA). Het bureau buitenland of international office van je eigen onderwijsinstelling kan je hier meer over vertellen. Voor de aanvullende subsidie zijn de volgende zaken van belang:

- medische verklaring van een arts;
- verklaring van de onderwijsinstelling waar je in Nederland bent ingeschreven met een beschrijving van de aard en de ernst van de functiebeperking en de daaruit voortvloeiende speciale behoeften en aanvullende eisen;
- gedetailleerde begroting voor de benodigde extra voorzieningen, voor zover de kosten hiervoor niet uit een andere bron verkregen wordt;
- overzicht van alle andere vormen van steun die je al ontvangt inclusief een toelichting waarom deze steun onvoldoende is voor het verblijf in het buitenland;
- correspondentie waaruit blijkt dat de gastinstelling op de hoogte is van de komst van de student en in staat en bereid is de benodigde extra voorzieningen te bieden of te treffen.

Na beoordeling door het NA zal je eigen onderwijsinstelling van de extra subsidie op de hoogte worden gesteld, die dat weer aan jou zal melden.

Informatie Beheer Groep

Als je tijdelijk in het buitenland studeert of stage loopt kun je je studiefinanciering behouden wanneer je als voltijd student blijft ingeschreven bij een Nederlandse opleiding en je studie of stage in het buitenland onderdeel is van je Nederlandse opleiding. Voor meer informatie: www.ib-groep.nl.

Zorg dat je iemand gemachtigd hebt om tijdens jouw afwezigheid je financieringszaken te regelen.

Wajong

Ontvang je naast je studiefinanciering een Wajonguitkering? Meld dan je verblijf in het buitenland vooraf aan het UWV. Je ontvangt namelijk officieel geen Wajonguitkering meer als je langer dan drie maanden in het buitenland verblijft. Het is echter mogelijk om op grond van een zogenaamde hardheidsclausule het UWV te verzoeken je uitkering door te betalen gedurende je verblijf in het buitenland (art. 17, lid 7 Wajong). Dit wordt mogelijk gemaakt door de Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland (www.st-ab.nl/wetwajongor2bvwb.html).

3. Officiële documenten

Kijk op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken www.minbuza.nl of je een visum nodig hebt voor het land waar je naar toe gaat. Begin hier minimaal een half jaar van tevoren mee, want het kan lang duren. Als Nederlands staatsburger heb je geen werkvergunning of visum nodig in de landen van de Europese Unie.

Medisch paspoort

Wanneer je medicijnen gebruikt, neem dan een medisch paspoort mee met een doktersverklaring (inclusief de contactgegevens van je arts). Daarnaast is het ook verstandig om de originele verpakkingen van de medicijnen bij je te hebben. Daar staat vaak de officiële naam van de medicijnen op en die geldt internationaal. Zijn je medicijnen in het land van je bestemming ook (legaal) verkrijgbaar? Om daar achter te komen kun je contact opnemen met de distributeur van je medicijnen in Nederland.

Wanneer je een grotere hoeveelheid medicijnen mee wilt nemen, neem dan eerst contact op met de douane om uit te zoeken hoeveel medicijnen je zelf legaal mee mag nemen.

4. Zorg en Verzekering

Hulpmiddelen hebben regelmatig onderhoud nodig. Alle instellingen die hulpmiddelen ter beschikking hebben gesteld moeten toestemming verlenen om deze naar het buitenland te vervoeren, vooral wanneer de hulpmiddelen in bruikleen zijn verstrekt. Daarnaast is het van belang dat je met deze instellingen afspraken maakt over reparaties en declaraties, want je hulpmiddel kan tijdens je verblijf in het buitenland kapot gaan of onderhoud nodig hebben.

Het kan per persoonlijke situatie en per behandelaar verschillen of er een regeling getroffen kan worden over de door het UWV verstrekte hulpmiddelen. Vertel het UWV vooraf dat je in het buitenland gaat studeren. Beargumenteer waarom je de hulpmiddelen mee wilt nemen zorgvuldig en doe een beroep op de redelijkheid van je wens om je studie tijdelijk in het buitenland voort te zetten (bijvoorbeeld het vergroten van je inzetbaarheid voor de arbeidsmarkt).

Voor hulpmiddelen die zijn verstrekt op grond van de AWBZ (regeling hulpmiddelen 1996) geldt dat er geen regelingen zijn voor het meenemen van deze hulpmiddelen naar het buitenland. Voor onderhoud en reparatie is vooraf toestemming nodig van de zorgverzekeraar. Misschien kun je extra reserveonderdelen meenemen.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Op grond van de artikelen 2.6.2, vijfde lid en artikel 2.6.8, tweede lid van de Regeling Persoonsgebonden budget AWBZ 2008 mag je voor een tijdelijk verblijf met je PGB ook zorg inkopen in het buitenland.

Wanneer je langer dan zes weken zorg inkoopt bij een instelling in het buitenland, bijvoorbeeld ADL-hulp, zal het zorgkantoor de hoogte van het PGB aanpassen aan het prijsniveau van het land waar je verblijft. Is het prijsniveau hoger, dan wordt het budget niet verhoogd. Het CVZ (College voor Zorgverzekeringen) heeft hier normen voor ontwikkeld. Het zorgkantoor kan daarover informatie verstrekken.

In de praktijk zal het alleen mogelijk zijn hulp in te kopen via een plaatselijk bureau. Over het algemeen wordt de vergoeding direct uitbetaald aan de instelling die de ADL

hulp verzorgt, maar als je naar het buitenland gaat kun je proberen om de uitbetaling op declaratiebasis te ontvangen. Wanneer je een persoonsgebonden budget hebt kun je natuurlijk altijd contact zoeken met Per Saldo (www.persaldo.nl), de belangenvereniging voor budgethouders. Om een persoonlijk advies te krijgen moet je wel lid zijn.

Verzekering

Ben je met je huidige verzekering voldoende verzekerd voor je verblijf in het buitenland voor de periode van je studie of stage?

Zorg ervoor dat je een verzekering hebt die ook extra waardevolle spullen zoals een laptop of een rolstoel verzekert. Vraag je huidige verzekeraar om meer informatie. Er zijn ook verzekeraars die gespecialiseerd zijn in het verzorgen van complete verzekeringspakketten voor studenten in het buitenland. Voorbeelden kun je terugvinden in het hoofdstuk 'adressen en websites'.

Meld aan je verzekeraar dat je tijdelijk naar het buitenland gaat en vraag om een verzekeringsverklaring buitenland in de taal van het land waar je naartoe gaat.

Andere zaken rondom zorg en verzekering waarvan het raadzaam is om die vooraf uit te zoeken, zijn:

- Weet je waar je naartoe kunt of wat is je medische contactpunt voor het bezoeken van een medisch specialist of een arts in het buitenland? Wordt dat ook door je verzekering vergoed?
- Zijn de door jou gebruikte medicijnen legaal in het land waar je gaat studeren?
- Neem je genoeg medicijnen mee of weet je waar je die ter plaatse kunt halen?
- Heb je in je huidige situatie regelmatig fysio- of een andere therapie nodig? En weet je waar je daarvoor terecht kunt als je in het buitenland verblijft?

Deze fysio- en andere therapieën worden betaald door de zorgverzekeraar. Voordat je naar het buitenland vertrekt zul je met je zorgverzekeraar moeten bekijken welke vergoedingen kunnen worden verkregen voor behandelingen in een ander land.

Langer weg dan 9 maanden?

Blijf je langer weg dan 9 maanden, dan moet je je uitschrijven bij je gemeente in Nederland. Voor meer informatie kun je terecht bij de gemeente waar je ingeschreven staat. Let wel op de regelgeving voor voorzieningen wanneer je langer weggaat en je bij je gemeente moet uitschrijven, want dat heeft gevolgen voor bijvoorbeeld je PGB. Maak hier van tevoren duidelijke afspraken over met de gemeente. Je zult ook moeten kunnen aantonen dat je weer op hetzelfde adres terugkeert.

5. Vervoer

Wanneer je in Nederland gebruik maakt van een vervoersvoorziening kun je het beste met de instantie die de vervoersvoorziening aan jou ter beschikking stelt overleggen of je deze voorziening mee kunt nemen naar het buitenland.

OV vergoeding

Je kunt in ieder geval de OV kaart die je in Nederland ontvangt voor de periode dat je in het buitenland verblijft om laten zetten in een OV vergoeding.

Met de auto

In alle Europese landen voldoet een Nederlands rijbewijs. Bij de ANWB of je gemeente kun je een internationaal rijbewijs aanschaffen voor buiten Europa.

Daarnaast geldt dat er voor ieder land andere parkeerregels gelden voor mensen met een gehandicapten parkeerkaart.

Voor Europa kun je op www.anwb.nl per land een bestand opvragen dat in de taal van het betreffende land vertelt dat je gerechtigd bent om te parkeren in gebieden waar faciliteiten voor gehandicapten gelden. Print het bestand uit en leg het open op het dashboard en leg je gehandicaptenparkeerkaart ernaast. De parkeerwachter of politie-agent is dan op de hoogte.

Is er parkeergelegenheid (voor mensen met een handicap) bij de onderwijsinstelling?

6. Adressen + Websites

handicap + studie

Christiaan Krammlaan 2

Postbus 222

3500 AE Utrecht

Telefonische helpdesk op werkdagen bereikbaar van 9.00 tot 12.30 uur:

030 - 275 33 00 of mail met: helpdesk@handicap-studie.nl

Fax: 030 – 275 33 09

E-mail: algemeen@handicap-studie.nl

Website: www.handicap-studie.nl

Op www.studyabroadwithoutlimits.eu kun je jouw vragen stellen aan het studentenpanel van de website. Ook kun je je aanmelden als lid van het studentenpanel om jouw ervaringen met anderen te delen.

Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad Nederland

Postbus 169

3500 AD Utrecht

Tel: 030 – 291 66 00

Fax: 030 – 297 01 11

E-mail: bureau@cg-raad.nl

Website: www.cg-raad.nl

Fedora, een Europese organisatie van studentendecanen in het hoger onderwijs

Post Box 55

B-1348 Louvain-la-Neuve

Belgium

Website: www.fedora.eu.org

Let op: ieder land heeft een eigen contactpersoon

Nationaal Agentschap Leven Lang Leren

Postbus 29777

2502 LT Den Haag

Tel: 070 – 426 02 57

E-mail: erasmus@nuffic.nl

Website: www.nuffic.nl/nederlandse-studenten/studiebeurs/beurzen

Hier vind je meer informatie over het Erasmusprogramma, maar ook allerlei tips zoals over het opstellen van een begroting.

www.wilweg.nl is de algemene startpagina voor studenten die in het buitenland willen studeren. Je vind er o.a. informatie over financieringsmogelijkheden, tips voor de voorbereiding, ervaringen van andere studenten, hoe vind je een geschikte stageplaats of studie in het buitenland?

Studiekeuze

- Via de website www.independentliving.org/studyworkabroad kun je informatie vinden over de toegankelijkheid van verschillende onderwijsinstellingen in verschillende landen over de hele wereld. Ook staan er lokale organisaties genoemd die je kunt benaderen voor informatie.
- www.studyworld.nl is de officiële vertegenwoordiger van een groot aantal buitenlandse onderwijsinstellingen in Nederland. StudyWorld kan je helpen met het vinden van een passende studie in het buitenland en met de aanmeldingsprocedure aan één van de onderwijsinstellingen. Ook kunnen ze je diploma's en cijferlijsten vertalen en mogen ze gecertificeerde kopieën maken.
- www.studytrack.com is een zoekprogramma voor studies in het buitenland.

Netwerken

- Via <http://www.riglobal.org/membership/directory.html> kun je overkoepelende organisaties gericht op functiebeperkingen vinden in verschillende regio's wereldwijd.
- www.miusa.org is een organisatie die zich inzet voor de mobiliteit van mensen met cognitieve, auditieve, psychische, fysieke, motorische, visuele en andere beperkingen. Je kunt er ook tips over uitwisselingsprogramma's en stagemogelijkheden vinden.
- www.newstudent.nl is een portal voor Nederlandse studenten wereldwijd. Hier kun je bijvoorbeeld terecht voor ervaringen van andere studenten.
- www.philox.eu is een sociaal netwerk van Europese studenten.
- ESN (www.esn.org) is het internationale Erasmus studenten netwerk
- wiki.newstudent.nl is een verzamelbak voor alle kennis en ervaringen met betrekking

tot het studeren in het buitenland

- De organisatie VSO (www.vso.nl) heeft ervaring met het uitzenden van professionals met een handicap naar ontwikkelingslanden.

Financieel/ verzekeringen

- Via www.beursopener.nl kun je opzoeken welke beurzen er zijn per land/regio en aan welke voorwaarden je hiervoor dient te voldoen voordat je een aanvraag kunt indienen. Daarnaast hebben enkele onderwijsinstellingen zelf een ondersteunend programma voor studenten die naar het buitenland gaan in het kader van een uitwisseling.
- www.uwv.nl is de website van UWV, het kantoor voor re-integratie en tijdelijk inkomen in Nederland.
- www.st-ab.nl/wetwajongor2bvwb.htm geeft de beleidsregels weer voor voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland.
- www.svb.nl is de website van de sociale verzekeringsbank. Hier kun je meer informatie krijgen over bijvoorbeeld PGB en WMO.
- www.rechttopwmo.nl verschaft informatie over de WMO.
- Voor informatie over studiefinanciering en het omzetten van je OV kaart in een OV vergoeding kun je terecht op www.ib-groep.nl.
- www.acepolis.com is een reisverzekeraar voor studie/stage in het buitenland.
- Op www.students-insurance.eu kun je meer informatie vinden over de ICS verzekeringen.
- Via www.zn.nl van Zorgverzekeraars Nederland (030-6988911),
- www.cvz.nl van het College van Zorgverzekeraars (020-7978555) of
- www.ciz.nl van Centrum Indicatiestelling Zorg kun je meer informatie krijgen over de AWBZ-zorg en kun je adressen van zorgkantoren vinden.

7. Studenten- verhalen

Naam: Suzanne

Leeftijd: 29

Eigen onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht, Nederland

Gastonderwijsinstelling: Universität Karlsruhe (UKA), Duitsland

Funcatiebeperking: Blind, RSI, Astma

Suzanne studeerde van september 2002 tot juli 2003 onderwijswetenschappen en journalistiek in Duitsland. Ze was toen 23 jaar.

Benodigde voorzieningen

Mobiliteitstraining

“Als je de straatnaambordjes niet kunt lezen, de huisnummers niet kunt zien en geen gewone plattegrond kunt raadplegen moet je op een andere manier onthouden hoe je van A naar B komt. Bijvoorbeeld de eerste straat links, de derde rechts, na de tramrails rechts afslaan, de tweede deur, de ingang na de fietsenrekken moet je hebben.

In een mobiliteitstraining gaat een professionele mobiliteitstrainer samen met jou kijken hoe je van A naar B komt, waar veilige oversteekpunten zijn, waar aangepaste stoplichten zijn, aan welke kant van de straat je het beste kunt lopen (omdat daar de stoep breder of minder rommelig is, omdat je daar de zijstraten kunt tellen, enz.). Zo heb ik geleerd om van mijn woning naar bijvoorbeeld de tramhalte of de supermarkt te lopen en hoe ik vervolgens van de tramhalte naar de voor mij belangrijke collegezalen kwam. Dat ging tot in het gebouw; de deur in, de trap op, linksaf, derde zaal aan de rechterkant.”

Overige benodigde voorzieningen

“Reishulp bij vluchten en goede huisvesting (een blindengeleidehond is niet toegestaan in studentenwoningen in Duitsland).”

Belemmeringen

“Ik had mij in maart al aangemeld bij de UKA en me ingeschreven voor een aantal eerstejaars, tweedejaars en derdejaars vakken.

De semesters lopen daar anders dan bij ons, namelijk van oktober tot en met maart en van april tot en met juli. In het tweede semester zijn de toelatingseisen voor studenten voor de vakken gewijzigd. Je mocht alleen nog deelnemen aan de journalistieke vakken uit het tweede en derde jaar als je de vakken van het voorgaande jaar had afgerond. Dat had ik natuurlijk niet en er werd voor mij als ‘auslandstudentin’ geen uitzondering gemaakt. Het feit dat ik al een aantal vakken journalistiek in Nederland had gedaan maakte ook niets uit. Dat ik me al aangemeld had was gewoon vette pech. Ik stond dus ineens met een niet volledig gevuld programma, terwijl ik wel de studiepunten wilde halen, ervaring op wilde doen en wilde leren. Daar kwam ik tenslotte voor.

De coördinator van journalistiek deed niets om het probleem op te lossen. Ook de coördinator voor de buitenlandse studenten liet het maar begaan. De coördinator sociale wetenschappen en multimedia heeft me toen erg geholpen en me toestemming gegeven vakken in die discipline te volgen die ik eigenlijk niet mocht volgen, omdat ik daar nog niet aan de toelatingseisen voldeed. Daar golden namelijk dezelfde regels, dat je geen tweedejaars vakken mocht doen als je het eerste jaar niet had afgerond. Ik heb zodoende uiteindelijk alleen de eerstejaars vakken journalistiek gedaan en meer vakken multimedia gevolgd.”

Oplossingen

“Goede netwerken en contacten met docerend personeel bleek de oplossing te zijn.

Ik kende iemand die weer iemand kende die bij een blindenorganisatie werkt, die kon me misschien wel helpen. Die persoon had ook weer een collega die weer iemand kende die over huisvesting ging en me daarmee weer verder kon helpen. Uit o.a. dit soort contacten bestond mijn netwerk.

Op deze manier ben ik ook aan een gratis mobiliteitstraining gekomen, zowel in Duitsland als in Amerika. Als buitenlander viel ik niet onder hun variant van AWBZ regels en kon ik dus ook geen gebruik maken van hun wet- en regelgeving m.b.t. vergoedingen voor o.a. mobiliteitstraining en aangepast vervoer.

Daarnaast is het altijd goed om mensen te kennen die je weer in contact brengen met anderen, zoals studenten.

Je hebt hoe dan ook kennissen en vrienden nodig en als je komt om de cultuur te ervaren dan is het goed de lokale mensen te leren kennen. Ik had ook gewoon vrienden nodig om een keer een truitje mee te kopen, want ik kan zelf niet beoordelen of de kleur me staat, of dat iemand me wil helpen een formulier in te vullen of me iets kan voorlezen. Dat zijn van die kleine dingen die je aan vrienden kunt vragen.

In Duitsland was het soms ook moeilijk om toegang te krijgen tot winkels met een blindengeleidehond. Een document waaruit bleek dat het inderdaad een blindengeleidehond was (met veel stempels en handtekeningen) hielp daarbij veel.”

Tips van Suzanne

Iedere beperking vraagt om andere voorzieningen. Ik zeg altijd tegen mensen:

- maak een lijst van de regelingen en voorzieningen die je hier hebt (van de aankleedhulp en de alarmbel tot de studieadviseur die de verlenging voor je tentamens regelt).
- ga dan na welke voorzieningen je op een andere plek in een ander land echt niet kunt missen (zoals de aankleedhulp) en probeer die voorzieningen te realiseren. Doe dat niet alleen maar samen met mensen die daar ter plaatse zijn.
- zoek een vereniging van mensen met dezelfde functiebeperking en laat je voorlichten door mensen met dezelfde of vergelijkbare functiebeperkingen.
- zoek contact met de gastonderwijsinstelling waar je heen wilt en ga na of er een gehandicaptenbegeleider of decaan is.
- zoek contactpersonen, gebruik hen en hun netwerk om je zaakjes te regelen.
- sta open voor andere studenten, laat je af en toe ook helpen als het niet echt nodig is, al is het maar voor het opdoen van contacten. Alle begin is moeilijk en eng, maar studeren in het buitenland is de moeite waard.

Naam: Onno

Leeftijd: 26

Eigen onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht, Nederland

Gastonderwijsinstelling: University of California, Boalt School of Law, Verenigde Staten

Functiebeperking: jeugd artritis & Bechterew

Onno ging in het kader van zijn studie Rechten aan de Universiteit van Utrecht voor zijn afstudeeronderzoek (begin 2004) naar Berkeley in de Verenigde Staten.

Benodigde voorzieningen:

1. Medicatie voor de gehele verblijfsperiode.
2. Mogelijkheden om een reumatoloog te consulteren en een tweemaandelijke specialis- tische behandeling in Berkeley.
3. Een eenpersoonskamer op de campus.
4. Lokale transportvoorzieningen.

Belemmeringen

Onno is vrijwel geen enkele belemmering tegengekomen, zegt hij. “Voor wie zich niet laat afschrikken door de enorme berg papierwerk, lastige professors en financiële complicaties zijn er behoorlijk wat mogelijkheden om, met of zonder handicap, een tijdje in het buitenland te studeren. En voor wie studeert met een handicap moeten deze obstakels natuurlijk makkelijk te nemen zijn – we zijn tenslotte wel wat gewend! Het liep bij mij, qua voorbereidingen, allemaal verre van gesmeerd: mijn toelating aan de universiteit in Berkeley was per ongeluk verkeerd gegaan (“nee sorry, u mag toch niet”), de verzekering kreeg een rolberoerte bij het idee van een studie in het buitenland (“moeten wij dan de dokter betalen?”) en tegen de tijd dat ik eigenlijk al in de zon op een terras in Californië had willen zitten, stond ik nog druipend van een vers herfstbuitje voor het consulaat in Amsterdam voor een visum. Maar... om een lang verhaal kort te maken: dit soort hindernissen dragen natuurlijk alleen maar bij aan een ‘goed verhaal achteraf’.”

Enorme berg papierwerk

Onno had zijn zinnen gezet op een topuniversiteit en dan zijn de toelatingsformulieren niet gering. Daaronder viel bijvoorbeeld het corresponderen met de universiteit over een geschikte professor om hem te begeleiden, het e-mailen met die professor om zijn onderzoeksplan te promoten, het verzamelen van referenties, overzetten van cijferlijsten, vertalen van oude papers of bedenken van nieuwe, het schrijven van een voldoende interessante onderzoeksopzet. Hij moest een studentenvisum en een kamer op de plaats van zijn bestemming regelen. Het laatste hield in dat hij correspondeerde met huisves-

tingsorganisatie i.v.m. zijn functiebeperking. “Het is in de VS gebruikelijk dat ‘undergraduates’ en buitenlandse studenten een kamer delen met een ‘roommate’ “. Dat was i.v.m. Onno’s functiebeperking niet zo handig; onregelmatige rusttijden (slapen midden op de dag op momenten dat het met zijn reuma wat minder goed ging) en medicatiegedoe (injecties). Zijn verzoek om een eenpersoonskamer werd toegewezen. Daarnaast moest hij medische voorzieningen regelen voor zijn verblijf in het buitenland, zoals verzekeringen (schriftelijk en in persoon), doktoren op de plaats van bestemming (via e-mail en telefonisch). Al met al had hij een dikke ordner aan bescheiden voordat hij vertrok.

Financiële complicaties

Onno nam contact op met zijn ziektekostenverzekeraar en reisverzekeraar (zelfde maatschappij) over de voorgenomen studiereis. Men vond aanvankelijk dat zijn noodzakelijke behandeling (destijds nog erg nieuw en dus peperduur, tijdens verblijf in de VS zou het ca. \$10.000 kosten) niet voor vergoeding in aanmerking kwam in het buitenland. Bovendien zou hij alle medische kosten in het buitenland moeten voorschieten. Pas later kreeg hij te horen of hij alsnog voor vergoeding in aanmerking zou komen. Hij drong daarop aan op een persoonlijk gesprek met een medisch adviseur van de verzekeraar. Dat bleek een gouden greep: in overleg kwamen ze er uit. Binnen het toenmalige verzekeringsbestel konden de kosten via de zogenaamde ‘vereveningsregeling’ voor vergoeding in aanmerking komen. Daarnaast werd er afgesproken dat hij via een Amerikaanse partner van de maatschappij de kosten voor de dure behandelingen rechtstreeks kon laten betalen en dat hij eventuele ‘normale’ behandelingen zelf voor zou schieten en naderhand vergoed zou krijgen. Het liep uiteindelijk allemaal als een trein.

Oplossingen

“Het bureau buitenland van Universiteit Utrecht heeft in het najaar van 2003 na mijn eigen mislukte poging, via het eigen (zeer beperkte) uitwisselingsprogramma met UC Berkeley gezorgd dat de formele belemmeringen die UC Berkeley aanvoerde als reden voor niet-toelating uiteindelijk werden opgelost, zodat ik alsnog werd toegelaten. Omdat inhoudelijk alles toen al op de rails stond, kon ik vervolgens binnen twee maanden op reis. Ik heb diverse (particuliere) fondsen aangeschreven om zoveel mogelijk studiebeurzen te verwerven. Dat bleek heel zinvol, ik kreeg vier beurzen: 3 giften (in grootte variërend tussen € 500 - € 3500) en een renteloze lening (van € 2000). Ter onderbouwing van mijn verzoeken heb ik zoveel mogelijk relevante informatie meegestuurd over mijn onderzoeksplan en de verwachte kosten, maar ook informatie over mijn functiebeperking, met begeleidende brief van mijn arts en afschriften van referenties. Mijn totale voorbereidingstijd (inclusief de eerste mislukte toelating) bedroeg ruim driekwart jaar.”

Vervoersprobleem

“Ik heb zoveel mogelijk voor vertrek naar het buitenland geregeld. Om het vervoersprobleem op te lossen heb ik een fiets gekocht in Berkeley en ben ik begonnen met trainen. In Nederland fietste ik weinig om medische redenen. In een maand tijd had ik een lokale transportvoorziening geregeld en daarnaast ook mijn medische conditie verbeterd!”

Medische redenen

Door de reuma had Onno weinig conditie en vaak pijn. Hij had geen geschikte fiets en geen reden om iets aan de situatie te doen omdat hij in Nederland de beschikking had over een auto met een invalidenkaart. Toen hij in die nieuwe omgeving kwam moest hij wel als hij nog iets wilde bereiken, vond hij. In de VS was hij gemotiveerd om de fiets te kopen en hem ook te gebruiken.

Onno had ervoor gezorgd dat hij, net als in Nederland, een invalidenkaart kreeg (de Amerikaanse reumatoloog vond dat een vanzelfsprekendheid) waarmee hij met een gehuurde auto, of wanneer hij er met vrienden op uit ging, overal kon parkeren.

“Inwoners van Berkeley waren ontzettend behulpzaam met alles dat betrekking had op mijn functiebeperking. Ik leerde snel dat ik niet hoefde te roepen dat ik een functiebeperking had bij iedere gelegenheid maar dat het rustig vermelden ervan deuren voor me opende.”

Tips van Onno

“Probeer regelingen te treffen met je verzekeringsmaatschappij met betrekking tot het betalen en declareren (dokters in andere landen, zoals de VS, willen graag hun rekening betaald zien voordat je het pand verlaat).

Wanneer je twijfelt of je wel moet gaan: ga dan vooral! Het is een fantastische ervaring, zowel intellectueel als persoonlijk. Het kan je alleen maar goede ervaringen brengen als je laat zien dat je bereid bent om iets extra’s te doen, ondanks je functiebeperking.”

Achteraf

“Inmiddels ben ik heel wat ervaringen rijker: studeren in het buitenland betekent nou eenmaal niet alleen studeren in het buitenland, maar ook een tijdje meedoen in een andere cultuur.

Een heel goede eigenschap van de Amerikaanse cultuur is de ongelooflijk vriendelijke houding tegenover buitenstaanders. Voor buitenlandse studenten is alles ontzettend goed geregeld. En wanneer je toevallig ook nog met een kruk rondloopt vanwege reuma, ben je ronduit ‘binnen’: deuren vliegen open (letterlijk), je krijgt overal korting, wachttijden zijn minimaal en zelfs de beruchte Amerikaans bureaucratie lijkt even niet te bestaan.”

Naam: Karolin

Leeftijd: 26

Eigen onderwijsinstelling: Karolinska Institutet, Stockholm, Zweden

Gastonderwijsinstelling: zes maanden in Australië

Functiebeperking: visuele beperking

Karolin liep in het kader van haar studie fysiotherapie stage in Australië.

Benodigde voorzieningen

Contact lenzen, zonnebrillen, vergrotingssoftware voor de computer, digitaal studiemateriaal.

Belemmeringen

“Ik ben overgevoelig voor alle vormen van licht. Wanneer het buiten fel licht is, kan ik zelfs bijna niets zien, zo erg word ik dan verblind! Ik ben ook kleurenblind en bijziend. Ik kan geen verkeersborden lezen en de borden op school ook niet.”

Oplossingen

“Ik draag bijna altijd donkere contactlenzen en zonnebrillen. Ik gebruik een verrekijker voor het lezen van de borden, tekens, etc. Ik probeer ervoor te zorgen dat iemand met me mee gaat naar nieuwe plekken en me daar rondleidt.

Meestal vraag ik iemand die ik ken om dat te doen, zoals een familielid of een vriend. In Australië beschreef ik eerst mijn situatie en dan vroeg ik mijn tutor of hij me wilde rondleiden. Als ik van tevoren niemand kan vinden, vraag ik mensen op straat of een buschauffeur of wie ik dan ook kan vinden, maar het geeft me een prettiger gevoel wanneer ik het vooraf georganiseerd kan krijgen.

Meestal doen ze het zonder dat ik ze ervoor betaal of ze op een andere manier voor hun hulp compenseer. Als ik naar een nieuwe plaats ga waar ik de weg niet weet, probeer ik vooraf een beschrijving van de beste route er naartoe te krijgen en wanneer het moeilijk lijkt, dan vraag ik iemand om me daar te treffen of dat ik iemand kan bellen wanneer ik verdwaal. Een andere manier om dit op te lossen is om een taxi te nemen. Hoewel de kosten dan wel erg hoog oplopen, is het soms wel de enige manier om te komen waar ik moet zijn.

Ik probeer om hulp te vragen in plaats van mijn ogen te zwaar te belasten. Zo vraag ik bijvoorbeeld anderen om wat er op de borden staat voor te lezen of waar de melk staat, in plaats van dat ik er zelf uren naar loop te zoeken. Ik maak vergrotingen van teksten of ik vraag om printjes in groter tekstformaat of ik vraag iemand om me mijn stoel te wijzen in de trein of in het vliegtuig in plaats van dat ik hem zelf probeer te vinden. Die kleine dingen maken voor mij een enorm verschil op de langere termijn.

Ik werk ook erg hard om te kunnen doen wat ik wil doen en ik laat mijn ogen niet mijn grenzen bepalen.”

Tips van Karolin

“Weet wat je rechten zijn. Wat je weet bepaalt wat je kunt. Er is altijd een manier om de moeilijkheden te omzeilen. Een voorbeeld hiervan is dat wanneer ik naar het vliegveld ga, ik weet dat ik er recht op heb om assistentie te krijgen om mijn vliegtuig te vinden en dergelijke. Zodoende zeg ik erbij, wanneer ik mijn ticket boek, dat ik assistentie nodig heb. Wanneer je reist is het prettig om hulp te krijgen omdat het vinden van de weg op verschillende vliegvelden soms echt moeilijk is.

Gewoon doen dus! Laat andere mensen om je heen je niet beperken. Naar het buitenland gaan is een fantastische ervaring.

Ik weet ook dat wanneer ik in de toekomst ga solliciteren, mijn stage ervaring in het buitenland iets is waar ik mijn voordeel uit kan halen. Deze stage was een fantastische ervaring. Ik heb veel geleerd en dat neem ik de rest van mijn leven met me mee!

Wanneer ik iemand anders vertel dat ik een functiebeperking heb, dan heb ik het gevoel dat ze naar me kijken als iemand die minder gekwalificeerd is voor een baan dan iemand zonder een functiebeperking. Maar wanneer ik ze vertel dat ik in het buitenland heb gestudeerd, betekent dat voor hen dat ik heb geleerd hoe ik ermee om moet gaan en dat ik zelfstandig en capabel ben om veel dingen te doen. Ik kan ook aangeven welke problemen ik ben tegengekomen en op welke manier ik dat heb opgelost.”

Naam: Leonieke

Leeftijd: 22

Eigen onderwijsinstelling: Karel de Grote Hogeschool, België.

Gastonderwijsinstelling: Karel de Grote Hogeschool, België

Functiebeperking: epilepsie

Leonieke volgt haar studie Sociaal Cultureel Werk aan de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen, België.

Bewijs

“Epilepsie is een onzichtbare functiebeperking waardoor ik regelmatig op onbegrip stuit. Daarnaast is het zo dat ik met examens stress ervaar en dan is de kans op een aanval groter. Het is dan ook al meerdere malen gebeurd dat ik vlak voor of tijdens een examen een aanval kreeg.”

Benodigde voorzieningen

“De enige concrete aanpassing die ik nodig heb is dat de kleur rood in geen enkele PowerPoint presentatie mag voorkomen, omdat dat een aanval kan oproepen. Op het moment dat je een aanval hebt tijdens of net voor een examen en je daardoor het examen niet kunt maken zijn er vaak aanpassingen nodig in het examenreglement en op dat moment loop je tegen allerlei vervelende regels aan. Als je eenmaal je examenvragen gezien hebt kun je het examen niet overdoen. Om een geldige reden te hebben om niet mee te doen aan het examen, moet je een medische verklaring hebben.”

Tips van Leonieke

“Zorg ervoor dat je sterk bewijs kunt overhandigen van je functiebeperking, bij voorkeur met een telefoonnummer of adres van je eigen dokter. Laat hem/haar ook weten dat je in het buitenland wilt gaan studeren. Vind ook van tevoren uit waar je in het land van je bestemming eventueel behandeld zou kunnen worden en of je volledig verzekerd bent daarvoor.

Persoonlijk vind ik het erg belangrijk dat je huisbaas of verhuurder op de hoogte is van je functiebeperking. Het is het beste om hen ook te vragen of ze hier een probleem mee hebben. En tot slot, zorg ervoor dat je mensen goed informeert over je functiebeperking. Het voorkomt bezorgdheid en gebrek aan begrip.”

Naam: Reinie

Leeftijd: 24

Eigen onderwijsinstelling: Universiteit van Amsterdam

Gastonderwijsinstelling: Universiteit van Cyprus

Functiebeperking: visuele beperking

Reinie studeerde Nieuwgriekse taal & cultuur en Europese Studies in Amsterdam toen ze in het vierde jaar van haar studie (2004-2005) in Cyprus ging studeren.

Belemmeringen

“Ik heb moeite met het lezen van grote stukken tekst. Het lezen van boeken is erg zwaar voor mijn ogen. Soms vergeet de docent wel eens om de tekst te vergoten, of mensen vergeten compleet om rekening te houden met mensen met een visuele beperking.”

Benodigde voorzieningen

Gesproken les- & studiemateriaal

Oplossingen

“Tijdens mijn studie in Amsterdam liet ik mijn studiematerialen vergroten door de bibliotheek voor de blinden in Amsterdam. Dat heeft me enorm geholpen. Vrienden en docenten van mijn cursus in moderne Griekse taal en cultuur lazen mij de teksten voor. Ik heb een heel leesnetwerk kunnen opbouwen.

Op Cyprus, voordat de opleiding begon, ben ik rondgeleid, waardoor ik alle klaslokalen kon vinden en daardoor nam mijn zelfvertrouwen toe op de eerste lesdag.

De docenten in Cyprus waren ook altijd bereid om de tentamens op te nemen en om de examenteksten te vergroten. Alle noodzakelijke boeken waren in Cyprus al opgenomen op band. Vanwege een speciaal programma kon ik ook luisteren naar studie materiaal op mijn computer. Van dit programma weet ik de naam niet meer, maar ik herinner me nog wel hoe het werkte. Iemand sprak iets in op een recorder en die vervolgens werd aangesloten op de computer, zodat het opgenomen bestand dan per mail naar mij gestuurd kon worden. Ik kon dan dat opgenomen bestand in dit programma openen, heel makkelijke vooruit- en terugspoelen en het was fijn dat het geen computerstem was.”

Tip van Reinie

“Ik heb geleerd dat je voor jezelf moet opkomen, maar dat je soms ook jezelf in anderen schoenen moet verplaatsen. Als je zelf goed kunt zien, is het moeilijk voor te stellen hoe het is wanneer je bijna niets kunt zien.”

Lijst met afkortingen

PGB	Persoon Gebonden Budget
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
CVZ	College voor Zorgverzekeringen
ADL	Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen
NA	Nationaal Agentschap
OV	Openbaar Vervoer

Colofon

Over handicap + studie

handicap + studie, expertisecentrum voor onderwijs en handicap, stimuleert dat jongeren met een functiebeperking succesvol kunnen studeren in de opleiding van hun keuze in het hoger onderwijs.

Wil je meer weten over het werk van handicap + studie of heb je een vraag over een regeling of voorziening, de (juridische) helpdesk is op werkdagen van 9.00 tot 12.30 uur te bereiken op 030 - 275 33 00, of helpdesk@handicap-studie.nl Bekijk ook onze website: www.handicap-studie.nl of mail naar algemeen@handicap-studie.nl

handicap + studie
christiaan krammlaan 2
postbus 222
3500 ae utrecht
algemeen@handicap-studie.nl
www.handicap-studie.nl